

Pessimisme in het Oude Westen

2011/2
07 | 01 | 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Uit een enquête bleek recent dat de Belgen tot de grootste pessimisten ter wereld behoren (zie tabel 1). Slechts 16 procent van onze landgenoten denkt er in 2011 financieel op vooruit te gaan. In een lijst met 24 landen laten we alleen Italië, Japan en Frankrijk achter ons. Helemaal aan de top staan landen als Brazilië en India, waar respectievelijk 91 en 69 procent op een verbetering rekenen.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Tabel 1: Percentage inwoners dat denkt er in 2011 financieel op vooruit te gaan

Brazilië	91	China	51	Australië	35	Hongarije	23
India	69	Saoudi-Arabië	48	VS	34	VK	17
Argentinië	60	Turkije	41	Duitsland	29	België	16
Indonesië	59	Canada	38	Zuid-Korea	28	Italië	13
Mexico	56	Zweden	38	Polen	26	Japan	11
Zuid-Afrika	55	Rusland	37	Spanje	26	Frankrijk	8

Bron: Reuters

“

Er is geen reden waarom vooruitgang in China ten koste van onze welvaart zou moeten gaan.

”

Een en ander is uiteraard helemaal niet zo verrassend. Al de landen in de top 10 behoren tot de opkomende naties die een

enorme economische ontwikkeling doormaken.

Een aantal jaren geleden spraken

Amerikaanse no-

tabelen over het Oude Europa alsof het een regio betrof die economisch geen toekomst meer had. Vandaag heeft dergelijk cultuurpessimisme ook de Verenigde Staten zelf bereikt, waar men momenteel erg verontrust is dat de machtopeconomisch vlakzich aan het verplaatsen is naar het Verre Oosten. Meer en meer is er dan ook sprake van het Oude Westen. In 2001 bedacht Jim O'Neil, een werknemer van Goldman Sachs, het letterwoord BRIC voor de vier landen (Brazilië, Rusland, India en China) die de wereldeconomie zullen domineren. Ondergetekende wierp O'Neil een vijftal jaar geleden al voor de voeten dat Rusland eerder een reus op lemen voeten lijkt met zijn corruptie en afhankelijkheid van de olie-industrie. De drie anderen hebben ondertussen wel een deel van hun

potentieel al waargemaakt, waardoor er een steeds groeiende middenklasse ontstaat die over een hoge levensstandaard beschikt.

Economie is in essentie geen nulsomspel zodat er geen reden hoeft te zijn waarom vooruitgang in China ten koste van onze welvaart zou moeten gaan. In principe leidt meer koopkracht in het Verre Oosten tot meer afzetpotentieel voor onze bedrijven. Voorwaarde is wel dat het spel eerlijk wordt gespeeld en de transitie goed beheerd wordt. Wat die eerste voorwaarde betreft, klagen westerse bedrijven steen en been over piraterij waarbij hun intellectuele eigendom niet veel respect krijgt. Bovendien leiden landen als China een werkelijk mercantilistisch beleid door hun wisselkoers kunstmatig goedkoop te houden om hun producten over heel de wereld te kunnen slijten. Aan de andere kant speelt de omvang van de nieuwe economische blokken ons parten. De wereldeconomie heeft er geen probleem mee om een kleine economie te absorberen, maar door de toetreding van China, India en het ex-Sovjetblok tot de wereldhandel is de aanvoer

van arbeidskrachten die geïntegreerd zijn in de wereldeconomie verdubbeld van 1,47 miljard tot 2,93 miljard (zie tabel 2).

Economen spreken omwille van die reden over de ‘Grote Verdubbeling’. In West-Europa leeft al langer het gevoel dat we economisch bedreigd worden, maar de integratie van de Oost-Europese landen verliep veel minder problematisch dan gevreesd. Er verschoven wel wat laaggeschoolde jobs naar ex-Oostbloklanden, maar zonder dat dit tot een ontwrichting leidde van onze economie. De vraag is of de transitiekosten met de integratie van het Verre Oosten in de wereldeconomie niet veel hoger zullen oplopen. Economen gaan ervan uit dat op de lange termijn iedereen beter zal af zijn, maar het probleem is dat gegeven de omvang van de expansie van goedkope arbeid de lange termijn wel eens langer zou kunnen duren dan politiek aanvaardbaar is.

Tabel 2: De mondiale arbeidspool (miljoen actieve personen)

	Mondiaal	Ontwikkelde landen	Minder ontwikkelde landen	Opkomende landen
1980	960	370	590	
Voor 2000	1460	460	1000	
Na 2000	2930	460	1000	1470 (China: 760; India: 440; Ex-Sovjet: 260)

Bron: ILO

Het pessimisme in het Westen heeft dan ook te maken met het onderbuikgevoel dat onze levensstandaard in gevaar is. Nuis het uiteraard een wetmatigheid dat mensen die veel te verliezen hebben, angstiger zijn. Nochtans hoeven we niet mee te gaan in doemdenken. Er is geen fundamentele reden waarom we niet de noodzakelijke maatregelen zouden nemen om ook in de toekomst voorspoed te kennen. Daartoe moeten we wel verhinderen dat we al onze energie stoppen in het verde-

digen van de status quo in plaats van offensief onze problemen aan te pakken en opportuniteiten op te zoeken. We verwijzen in deze context vaak naar Paaseiland in de Stille Oceaan, tot de 15de eeuw een voorspoedige maatschappij.

Toen ging de beschaving er plots ten onder wegens het kortzichtig omgaan met hun natuurlijke omgeving bij constructie van de moais, de befaamde beelden. Sindsdien staat het eiland symbool voor de kwetsbaarheid van een maatschappij als ze zich onvoldoende aanpast aan de omstandigheden. Wie zal in ons land opnieuw met een toekomstvisie komen omtrent de echte uitdagingen zoals overheidswerking, gezondheidszorg, pensioenen, arbeidsmarkt of fiscaliteit: wie licht met andere woorden de hypotheek die al te lang op ons bestel rust? De bevolking weet dat structurele

maatregelen zich opdringen en is het wachten al lang beu.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.